17-3 Restriktív légzészavarok következtében kialakult funkciózavar / fogyatékosság miatt szükséges rehabilitáció ellátási programja

I-II szint 1903 szakmakód (felnőtt), 2205 szakmakód (gyermek)

Restriktív ventilációs zavar kialakulhat a tüdőszövetet érintő intersticiális tüdőbetegség következményeként, vagy a mellkasváz súlyos rendellenessége miatt (veleszületett vagy szerzett deformitás, degeneratív izületi betegségek, műtéti beavatkozások), vagy a légzőizmok súlyos (veleszületett vagy szerzett) neurológiai és/vagy izomeredetű betegségeiben. Az intersticiális tüdőbetegségekben az alveolo-kapilláris blokk következtében károsodik a gázcsere (diffúziós kapacitás csökken). A neurológiai eredetű restriktív kórképek beidegzési rendellenességek vagy kiesett idegfunkció következtében kialakuló izomműködési zavar következményei.

Gyermekeknél speciális kórformák is létrejöhetnek, mint pl. újszülöttkori, éretlenségből adódó és az oxigén kezeléssel szoros összefüggést mutató tüdődysplasia, a speciális -, alveoláris vagy a bronchus rendszert érintő allergiás betegségek, valamint az autoimmun folyamatokhoz társuló restriktív tüdőelváltozások. Életkortól függetlenül, a szöveteket károsító gyógyszeres kezelés iatrogen tüdőfibrosishoz is vezethet.

A restriktív ventilációs zavarban szenvedő betegek terhelési kapacitása beszűkül, munkadyspnoe, majd súlyos esetben nyugalmi dyspnoe jön létre, mely az életminőséget rontja, az önellátást veszélyezteti. A betegség és a hosszútávú gyógyszeres kezelés mellékhatásaként társbántalmakkal kell számolni (csontrendszer, cardiovascularis rendszer, hepar, gastrointestinális rendszer, stb). A rehabilitáció, melyben a beteg és környezetének (elsősorban család) oktatása kiemelt jelentőségű, elősegíti a páciensek fizikai állapotának javulását, terhelési kapacitásának optimalizálását, a rizikófaktorok (inhalatív ártalmak, dohányzás) eliminálását, mely a szekunder prevenciót szolgálja.

Cél a közösségbe való visszatérés és beilleszkedés elősegítése, az önellátási képesség mielőbbi javítása és biztosítása, relapszus elkerülése (lehetőség szerinti), kiskorúaknál az oktatási intézménybe való visszakerülés, felnőtteknél pedig a munkaképesség visszaállítása.

1. **A páciensek állapotának jellemzése**

   1.1. Betegség / baleset / rendellenesség és a kialakult károsodás / funkciózavar / fogyatékosság leírása

   Lásd a NEAK honlapján közzétett kitöltési útmutatót, illetve törzseket, továbbá a 6. pont tartalmazza a szakmai ajánlást.

   1.2. Állapot-súlyosság: A rehabilitációra kerülő személyek állapot-súlyossága a program kezdetén limitek megadásával: súlyos **/ közepesen súlyos / enyhe**

   1.3. Humánerőforrás

   1.3.1. Ápolói szükséglet: <u>közepes</u>

1.3.2. **Specifikus szakdolgozói szükséglet**: **alapcsomag** fizikoterápiás szakasszisztens, gyógytornász, szociális munkatárs, pszichológus, dietetikus, diabetológiai szakápoló és pedagógus -edukátor; **bővített csomag** ergoterapeuta,

1.4. Fogyóanyag szükséglet:

1.4.1. Napi átlagos gyógyszer szükséglet: közepes/nagy

Alapbetegség(ek) miatt szükséges típusos gyógyszerek: kortikoszteroid, hatástalanság esetén alternatív terápia: Cyclophosphamid, Azathyoprin, kiegészülve tápláltsági állapot javítását célzó gyógyszerekkel, táplálékkiegészítőkkel, vitaminokkal,

Myasthenia esetén: Mestinon (pirydostigmin), ALS esetén Rilutec (riluzole)

Rehabilitáció során szükséges gyógyszerek: és légzőszervi tünetek, maradványtünetek miatt indikált szerekkel: hörgtágítók, expectoránsok, oxigén pótlás, gyulladáscsökkentő.

1.4.2. Napi átlagos kötszer- egyéb orvosi és orvostechnikai anyag szükséglet: közepes

Alapbetegség(ek) miatt gyakran szükséges anyagok: légzésfunkciós vizsgálatokhoz szükséges fogyóanyag

Rehabilitáció során szükséges anyagok: KS pipa, légzőizom tréner

1.4.3. Napi átlagos diagnosztikai anyag (fogyóeszköz) szükséglet: közepes

Alapbetegség(ek) miatt szükséges diagnosztikai anyagok: légzésfunkcióhoz szájcsutora, baktériumszűrő

Rehabilitáció alatt szükséges diagnosztikai anyagok: Shaker deluxe flutter, elasztikus szalagok, be- és kilégzőizom tréner, futószönyeg járás teszt elvégzéséhez

2. Betegutak leírása

2.1. Hogyan kerül a páciens rehabilitációra?

közvetlenül akut kórházi osztályról, szakambulanciáról, háziorvosi praxisból, nem akut kórházi osztályról

2.2. Mi a jellemzője az adott betegcsoportnak a rehabilitációs ellátás időzítésére vonatkozóan?

Programozható a gondozás során, de előre sorolandó, ha a légzészavar hirtelen jelentősen romlik, elsősorban neuro-muscularis betegekben.

3. A rehabilitációs ellátóhelyre vonatkozó kívánalmak leírása

3.1. Fekvőbeteg ellátás

közepesen súlyos, enyhe állapotban: **alapcsomag – I. szint**; Tartama: **14-28 nap**

súlyos állapotban: bővített csomag – II. szint: ha súlyos neuromuscularis betegségben jelentős romlás következik be – ekkor klímaterápia, átmeneti O2 kezelés

is szükséges lehet, illetve ha úszásterápia vagy / és ergoterápia is szükséges és az alábbi állapotok is fennállnak: I2790 Cor pulmonale J9690 Légzési elégtelenség diagnózisa (4 vagy 5. diagnózis), illetve **tartós lélegeztetést és intenzív terápiát követően** Tartama: **14-35 nap**

3.2. Járóbeteg ellátás –enyhe állapotban: **alapcsomag**, szakambulancia (II. szint). Tartama: **14-28 alkalom;** folytatólagos ellátásban ismételhető.

Folytatólagos ambuláns ellátásban (kontrollok, döntés a további rehabilitációs szükségletről) milyen programokra lehet szükség a szokványos ellenőrzésen túl? Tennivalók: 6 havonta kontroll, állapotfelmérés, sz.e. terápiás tervmódosítás. A beteg otthonában a program folytatása, 3 havonta ellenőrzés funkcionális állapotfelméréssel.

Más REP-ek: 2-1

4. A rehabilitációs terápiás program kötelezően elvégzendő és dokumentálandó elemei a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint

5. A rehabilitáció eredményességének értékelése

5.1. Változást jellemző teszteredmények:

- **FNO,**
- **FIM motoros funkciók és FIM összes (kötelező), valamint**
- **további tesztek a funkciózavar függvényében a NEAK honlapján közzétett szabályozás szerint:** Barthel-index, 6 perces járásteszt, VCref%, CAT, MMRC. 8 éves kor alatti gyermekek esetében célskála alkalmazása javasolt.

5.2. Kimeneti jellemzők: Légzésfunkciós paraméterek, 6 perces járásteszt eredménye, célskála 8 év alatt

6. Szakmai ajánlás

6.1. BNO1

D8600	Tüdő sarcoidosis
D8610	Nyirokcsomó sarcoidosis
D8620	Tüdő és nyirokcsomó sarcoidosis együtt
D8630	Bőr sarcoidosis
D8680	Sarcoidosis egyéb és kombinált lokalizációban
D8690	Sarcoidosis k.m.n.
G7000	Myasthenia gravis
G7010	Toxikus myoneuralis megbetegedések
G7020	Veleszületett és fejlődési myasthenia
G7080	Egyéb meghatározott myoneuralis rendellenességek
G7090	Myoneuralis rendellenesség, k.m.n.
G7100	Izom dystrophia
G7110	Myotoniás rendellenességek
G7120	Veleszületett myopathiák
G7130	Mitochondrialis izombántalom m.n.o.

G7180	Az izomzat egyéb elsődleges rendellenességei
G7190	Elsődleges izom-rendellenesség k.m.n.
G7200	Gyógyszer okozta izombántalom
G7220	Egyéb mérgező anyagok okozta izombántalom
G7240	Gyulladásos myopathia m.n.o.
G7280	Egyéb meghatározott myopathiák
G7290	Myopathia k.m.n.
J60H0	Szénbányászok pneumoconiosisa
J61H0	Asbest és egyéb ásványi rostok okozta pneumoconiosis
J6200	Pneumoconiosis talcum(por)-tól
J6280	Pneumoconiosis kvarctartalmú egyéb poroktól
J6300	Aluminosis (tüdő-)
J6310	Bauxit-fibrosis (tüdő-)
J6320	Berylliosis
J6330	Grafit-fibrosis (tüdő)
J6340	Siderosis
J6350	Stannosis
J6380	Egyéb meghatározott szervetlen por okozta pneumoconiosis
J64H0	Nem-meghatározott pneumoconiosis
J6600	Byssinosis
J6610	Lenmunkás betegség
J6620	Cannabinosis (indiai kender okozta légúti betegség)
J6680	Légúti betegség egyéb meghatározott szerves portól
J6700	Farmer-tüdő
J6710	Bagassosis
J6720	Madárkedvelők tüdőbetegsége
J6730	Suberosis
J6740	Malátacsíráztató tüdő
J6750	Gombatenyésztők tüdőbetegsége
J6760	Juharfa-munkás tüdő
J6770	Légkondicionáló és légnedvesítő okozta tüdőbetegség
J7010	Sugárzás okozta idült és egyéb pulmonalis tünetek
J7030	Gyógyszer kiváltotta idült interstitialis tüdőrendellenességek
J7040	Gyógyszer kiváltotta interstitialis tüdő-rendellenesség, k.m.n.
J82H0	Pulmonalis eosinophilia, m.n.o.
J8400	Alveolaris és parietoalveolaris állapotok
J8410	Egyéb interstitialis tüdőbetegségek fibrosissal
J8411	Idiopathiás tüdőfibrosis
J8480	Egyéb meghatározott interstitialis tüdőbetegségek
J8490	Interstitialis tüdőbetegség, k.m.n.
M4120	Egyéb idiopathiás scoliosis
M4140	Ideg-izom-eredetű scoliosis
M4150	Egyéb másodlagos scoliosisok
M4180	A scoliosis egyéb formái
M4190	Scoliosis, k.m.n.
M9540	A mellkas és bordák szerzett deformitása

M9650	Besugárzás utáni scoliosis
Q3390	A tüdő veleszületett rendellenessége, k.m.n.
Q4010	Veleszületett hiatus-hernia
Q7630	Veleszületett scoliosis veleszületett csontrendellenesség miatt
Q7640	A gerincoszlop egyéb veleszületett, scoliosissal nem társuló rendell.
Q7690	A csontos mellkas veleszületett rendellenessége, k.m.n.

6.2. BNO3

I2790	Pulmonalis szívbetegség, k.m.n.
J9500	Tracheostomia malfunctio
J9610	Idült légzési elégtelenség
J9690	Légzési elégtelenség, k.m.n.
J9800	A hörgők máshova nem osztályozott betegségei
J9810	Tüdőcollapsus
J9820	Interstitialis emphysema
J9830	Compensatoricus emphysema
J9840	A tüdő egyéb rendellenességei
J9850	A mediastinum máshova nem osztályozott betegségei
J9860	A rekeszizom rendellenességei
J9880	Egyéb meghatározott légzési rendellenességek
J9890	Légzési rendellenesség, k.m.n.
R0600	Dyspnoe
R2620	Járási nehézség m.n.o.
R2680	Járási és mobilitás egyéb és k.m.n. rendellenessége

6.3. FNO-k

b445	A légzőizmok funkciói
b455	A terheléstolerancia funkciói
b730	Izomerő-funkciók
d450	Járás

b280	Fájdalom érzése
b420	Vérnyomásfunkciók
b440	Légzési funkciók
b450	Járulékos légzési funkció
b460	A cardiovascularis és légzési funkciókhoz társuló érzetek
b530	Testsúlymegtartási funkciók
d410	Az alaptesthelyzet változtatása
d460	Helyváltoztatás különböző helyszíneken
d540	Öltözködés
d550	Étkezés
d570	Egészségmegőrzés
d640	Házimunka végzése